

Leiden, 9 augustus 2022

Preambule

Sommige regels stel je in met de hoop en verwachting dat je er nooit een beroep op hoeft te doen. Zo is dat ook met deze klokkenluidersregeling voor Matchis. Dat maakt deze regeling evenwel niet onbelangrijk. Integendeel: Matchis wil graag een omgeving scheppen die recht doet aan onze verantwoordelijkheid als maatschappelijke organisatie en die al onze medewerkers de gelegenheid biedt om die verantwoordelijkheid te nemen.

Deze regeling draagt eraan bij dat we zorgvuldig omgaan met een (vermoeden van een) misstand. Melders van een (vermoeden van een) misstand die te goeder trouw handelen, genieten bescherming. In de regeling staat één begrip centraal: het vermoeden van een misstand. Bij een misstand is het maatschappelijk belang in het geding.

Met de toepassing van deze klokkenluidersregeling geeft Matchis uitvoering aan de Wet huis voor klokkenluiders en de daarin op basis van het wetsvoorstel Wet bescherming klokkenluiders op dit moment naar verwachting door te voeren wijzigingen in verband met de implementatie van de Europese richtlijn 2019/1937.

Jaap Dijkman
Directeur-Bestuurder Matchis

Klokkenluidersregeling

Artikel 1: Definities

In deze regeling wordt verstaan onder:

Adviseur	Een natuurlijk persoon die een Melder adviseert in het meldingsproces in een werkgerelateerde context en wiens advisering vertrouwelijk is;
Afdeling advies van het Huis voor Klokkenluiders	De afdeling advies van het Huis voor Klokkenluiders, bedoeld in artikel 3a lid 2 van de Wet huis voor klokkenluiders;
Afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders	De afdeling onderzoek van het Huis, bedoeld in artikel 3a lid 3 van de Wet huis voor klokkenluiders;
Betrokken derde	Een derde die in een werkgerelateerde context verbonden is met een Melder of een rechtspersoon die eigendom is van de Melder, waarvoor de Melder werkt of waarmee de Melder anderszins werkgerelateerd verbonden is;
Bevoegde autoriteit	Een autoriteit die op grond van de wet is aangewezen voor het ontvangen en behandelen van meldingen van een vermoeden van een misstand;
Directeur-Bestuurder	degene(n) die is (zijn) benoemd als statutair bestuurder van Matchis;
Inbreuk op het Unierecht	Een handeling of nalatigheid die: <ol style="list-style-type: none"> a. onrechtmatig is en betrekking heeft op Uniehandelingen en beleidsterreinen die binnen het in artikel 2 van de Richtlijn bedoelde materiële toepassingsgebied vallen, of b. het doel of de toepassing ondermijnt van de regels in de Uniehandelingen en beleidsterreinen die binnen het in artikel 2 van de Richtlijn bedoelde materiële toepassingsgebied vallen;
Melder	Een natuurlijk persoon die in de context van zijn werkgerelateerde activiteiten een vermoeden van een misstand meldt of openbaar maakt;
Melding	De mondelinge of schriftelijke melding van een vermoeden van een misstand;
Misstand	<ol style="list-style-type: none"> a. een handeling of nalatigheid waarbij het maatschappelijk belang in het geding is bij: <ul style="list-style-type: none"> • een (dreigende) schending van een wettelijk voorschrift;

	<ul style="list-style-type: none"> • een (dreigend) gevaar voor de volksgezondheid; • een (dreigend) gevaar voor de veiligheid van personen; • een (dreigend) gevaar voor de aantasting van het milieu; • een (dreigend) gevaar voor het goed functioneren van de organisatie als gevolg van een onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten; • een (dreiging van) bewust onjuist informeren van publieke organen; • een (dreigende) verspilling van maatschappelijke/collectieve middelen; • een (dreiging van) het bewust achterhouden, vernietigen of manipuleren van informatie over de hiervoor genoemde feiten; <p>of</p> <p>b. een (dreigende) inbreuk op het Unierecht of een poging tot het verhullen van een inbreuk op het Unierecht;</p>
Richtlijn	Richtlijn (EU) 2019/1937 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2019 inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden (PbEU 2019, L 305).
Vermoeden van een misstand	Het vermoeden van de Melder, dat binnen Matchis of bij een andere organisatie waar de Melder door zijn werkzaamheden mee in aanraking is gekomen, sprake is van een Misstand voor zover het vermoeden gebaseerd is op redelijke gronden, die voortvloeien uit de kennis die de Melder bij Matchis heeft opgedaan of voortvloeien uit de kennis die de Melder met betrekking tot Matchis heeft verkregen door zijn werkzaamheden bij een ander bedrijf of organisatie;
Vertrouwenspersoon	<p>De natuurlijk persoon die als zodanig is benoemd door de Directeur-Bestuurder en van wie intern bekend is gemaakt dat hij of zij als zodanig fungeert en op wie geheimhoudingsplicht rust tot de Melder dit opheft; dit kan een interne en/of externe functionaris zijn.</p> <p>De Vertrouwenspersoon functioneert met gezag, geloofwaardigheid en is in die hoedanigheid onafhankelijk van (de leiding van) Matchis;</p>
Voorzitter van de Raad van Toezicht	degene die is benoemd als Voorzitter van de Raad van Toezicht van Matchis;
Werkgerelateerde context	Toekomstige, huidige of vroegere werkgerelateerde activiteiten in de publieke of private sector waardoor, ongeacht de aard van die werkzaamheden, personen informatie kunnen verkrijgen over inbreuken op

	het Unierecht of misstanden en waarbij die personen te maken kunnen krijgen met benadeling indien zij dergelijke informatie zouden melden;
Voorzitter van de Raad van Toezicht	degene die is benoemd als Voorzitter van de Raad van Toezicht van Matchis;

Artikel 2: Informatie, advies en ondersteuning voor de melder

1. Een Melder kan bij het vermoeden van een misstand:
 - a. Een adviseur in vertrouwen raadplegen en/of zich door een adviseur laten vertegenwoordigen;
 - b. De vertrouwenspersoon als adviseur in vertrouwen raadplegen;
 - c. De Afdeling advies van het Huis voor Klokkenuiders in vertrouwen raadplegen.
2. De adviseur of een betrokken derde kan bij een vermoeden van een misstand en/of informatie over een inbreuk op Unierecht de afdeling advies van het Huis voor Klokkenuiders in vertrouwen raadplegen

Artikel 3: Interne melding

1. Een interne melding kan gedaan worden door een persoon die bij de organisatie in dienst is of was. Een interne melding kan ook gedaan worden door een sollicitant, een vrijwilliger, stagiair, zelfstandige, en een persoon die niet bij de organisatie in dienst is of was, maar die door zijn werkzaamheden wel met Matchis in aanraking is gekomen als (arbeidskracht van een) (onder)aannemer of leverancier.
2. Het heeft de voorkeur dat de melder zijn melding intern doet. Maar de melder kan op grond van artikel 5 van deze regeling ook direct een melding doen van een vermoeden van een misstand bij een Bevoegde autoriteit of de Afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenuiders.
3. Een Melder met een vermoeden van een misstand kan daarvan melding doen bij de volgende functionarissen:
 - a. de Directeur-Bestuurder;
 - b. de Voorzitter van de Raad van Toezicht (indien de melding het functioneren en/of het handelen van de Directeur-Bestuurder betreft);
 - c. de vertrouwenspersoon.
4. Een mondelinge melding wordt geregistreerd door:
 - a. het maken van een gespreksopname in een duurzame en opvraagbare vorm. Hiervoor is voorafgaande instemming van de melder vereist; of
 - b. een volledige en nauwkeurige schriftelijke weergave van het gesprek door functionaris waarbij de Melding is gedaan, waarbij de melder de gelegenheid krijgt om deze weergave te controleren, te corrigeren en voor akkoord te ondertekenen.

5. De Directeur-Bestuurder respectievelijk Voorzitter van de Raad van Toezicht stuurt de melder binnen één week na ontvangst van een melding een ontvangstbevestiging van de melding. De ontvangstbevestiging bevat minimaal een zakelijke beschrijving van de melding, de datum waarop deze is ontvangen en een afschrift van de melding.
6. Indien de melder de melding van een vermoeden van een misstand of informatie over een inbreuk doet via de Vertrouwenspersoon, stuurt de Vertrouwenspersoon de melding, in overleg met de Melder en op de wijze zoals met de melder is overeengekomen, door naar de Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht, met vermelding van de initiële ontvangstdatum.

Artikel 4: Behandeling van de interne melding

1. Matchis registreert een melding van een vermoeden van een misstand bij de ontvangst ervan in een daarvoor ingericht register. Als de gemelde misstand betrekking heeft op een inbreuk op het Unierecht, dan vermeldt Matchis dat.
2. De gegevens van de melding in het register worden vernietigd als zij niet langer noodzakelijk zijn. Zolang een onderzoek naar een melding loopt of nadien een melding bij een bevoegde autoriteit is gedaan of een klacht- of gerechtelijke procedure loopt, blijven de gegevens van een melding in een registratie in ieder geval behouden.
3. De Directeur-Bestuurder respectievelijk Voorzitter van de Raad van Toezicht stelt direct na de melding een zorgvuldig onderzoek in naar de vermoede misstand, tenzij:
 - a. het vermoeden niet gebaseerd is op redelijke gronden; of
 - b. op voorhand duidelijk is dat het gemelde geen betrekking heeft op een vermoeden van een misstand.
4. Als de Directeur-Bestuurder respectievelijk Voorzitter van de Raad van Toezicht besluit geen onderzoek in te stellen, informeert hij de melder schriftelijk binnen twee weken na de melding. Daarbij geeft hij aan waarom geen onderzoek wordt ingesteld.
5. Indien een onderzoek wordt ingesteld naar de vermoede misstand, dan informeert de Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht de personen op wie een melding betrekking heeft over de melding, tenzij het onderzoeksbelang of het handhavingsbelang daardoor wordt geschaad.
6. Tijdens het onderzoek zal de Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht de melder in de gelegenheid stellen om te worden gehoord. Op verzoek van de melder wordt de adviseur en/of vertrouwenspersoon bij dit gesprek betrokken. De Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht zorgt voor een verslag, en legt dit verslag ter goedkeuring en ondertekening voor aan de melder. De melder ontvangt het vastgestelde verslag.
7. Indien de melder de melding bij de vertrouwenspersoon heeft gedaan en de melder zijn of haar identiteit niet bekend wil maken, dan kan de Directeur-bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht

- haar vragen schriftelijk aan de melder stellen via de Vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon zal de vragen doorgeleiden aan de melder die de vragen schriftelijk en anoniem kan beantwoorden. Vervolgens zal de vertrouwenspersoon de antwoorden op de vragen anoniem doorgeleiden aan de Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht.
8. De Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht kan ook anderen horen. De Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht zorgt in dat geval voor een verslag en legt dit verslag ter goedkeuring en ondertekening voor aan de persoon die gehoord is. De persoon die gehoord is ontvangt het vastgestelde verslag.
 9. Binnen een periode van acht weken vanaf het moment van de interne melding wordt de melder door de Directeur-Bestuurder respectievelijk door de Voorzitter van de Raad van Toezicht – al dan niet door tussenkomst van de vertrouwenspersoon in geval van een anonieme melding – schriftelijk op de hoogte gesteld van het inhoudelijk standpunt omtrent het gemelde vermoeden van een misstand. Daarbij wordt tevens aangegeven tot welke stappen de interne melding heeft geleid. Het standpunt wordt geformuleerd met inachtneming van het eventueel vertrouwelijke karakter van de te verstrekken (bedrijfs- of persoonsinformatie) en de ter zake geldende wet- en regelgeving, zoals de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) en de daarop berustende nationale Uitvoeringswet AVG.
 10. De Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht informeert de personen op wie de melding betrekking heeft op dezelfde manier als de melder, tenzij het onderzoeksbelang of het handhavingsbelang daardoor wordt geschaad.
 11. De Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht zal in een gesprek met de melder dan wel de Vertrouwenspersoon het inhoudelijke standpunt omtrent het gemelde vermoeden van een misstand of de informatie over een inbreuk toelichten en de melder in staat stellen hierop te reageren.
 12. Als het standpunt niet binnen acht weken kan worden gegeven, wordt de Melder door de Directeur-Bestuurder respectievelijk door de Voorzitter van de Raad van Toezicht of door de Vertrouwenspersoon hiervan voor het verstrijken van de periode van acht weken schriftelijk in kennis gesteld. Daarbij wordt aangegeven binnen welke termijn de Melder het standpunt tegemoet kan zien. Deze aanvullende termijn mag maximaal vier weken bedragen.

Artikel 5: Externe melding

1. De melder is niet verplicht om een melding van een vermoeden van een misstand eerst intern te melden. Hij kan daarvan ook direct een externe melding doen. Verder kan de melder ook kiezen voor een externe melding als hij:
 - a. het niet eens is met het standpunt van de werkgever of van oordeel is dat de melding ten onrechte terzijde is gelegd of onvoldoende onderzocht is; of
 - b. niet binnen drie maanden na de verzending van de ontvangstbevestiging van zijn melding een standpunt heeft ontvangen over zijn interne melding.

2. Externe meldingen kunnen gedaan worden bij een bevoegde autoriteit. Bevoegde autoriteiten zijn in elk geval:
 - a. de afdeling onderzoek Huis voor Klokkenluiders (www.huisvoorklokkenluiders.nl);
 - b. de Autoriteit Consument en Markt (ACM) (www.acm.nl);
 - c. de Autoriteit Financiële Markten (AFM) (www.afm.nl);
 - d. de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) (www.autoriteitpersoonsgegevens.nl);
 - e. De Nederlandsche Bank N.V. (DNB) (www.dnb.nl);
 - f. de Inspectie gezondheidszorg en jeugd (IGJ) (www.igj.nl);
 - g. de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) (www.nza.nl);
 - h. de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) (www.autoriteitnvs.nl).

Op de websites van de bevoegde autoriteiten staat de procedure voor het doen van een externe melding. Ook staat daar hoe de bevoegde autoriteit de melding behandelt en onderzoek verricht.

3. Indien nodig kan de melder bij de afdeling advies van het Huis voor Klokkenluiders informatie inwinnen over het doen van een externe melding en de keuze voor de bevoegde autoriteit.

Artikel 6: Vertrouwelijkheid melding en identiteit van de melder

1. Voor iedereen die betrokken is bij de melding van of het onderzoek naar een vermoeden van een misstand en/of informatie over een inbreuk op het Unierecht geldt een geheimhoudingsplicht. Die geheimhoudingsplicht geldt voor gegevens waarvan de betrokkenen weten dat het vertrouwelijke gegevens zijn of waarvan zij redelijkerwijs moeten vermoeden dat die gegevens vertrouwelijk zijn. De geheimhoudingsplicht geldt niet als mededeling verplicht is op grond van een wettelijk voorschrift.

Vertrouwelijk zijn in elk geval:

- a. gegevens over de identiteit van de melder;
 - b. gegevens van degene over wie de melding wordt gedaan of met wie die persoon in verband wordt gebracht;
 - c. gegevens van in de melding genoemde derden;
 - d. alle informatie die tot de hiervoor onder a, b en c genoemde gegevens herleidbaar is; en
 - e. bedrijfsgeheimen in de zin van de Wet bescherming bedrijfsgeheimen.
2. Matchis zorgt ervoor dat de informatie over de melding en het onderzoek zodanig wordt bewaard, dat deze fysiek en digitaal alleen toegankelijk is voor de personen die bij de behandeling van de melding en het onderzoek betrokken zijn.
 3. De identiteit van de melder en de informatie aan de hand waarvan direct of indirect de identiteit van de melder kan worden achterhaald, wordt niet bekend gemaakt zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de melder.

4. Als de melder geen toestemming heeft gegeven zijn identiteit bekend te maken, wordt alle correspondentie over de melding verstuurd aan Vertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon stuurt deze correspondentie direct door aan de melder.
5. Als bekendmaking van de identiteit van de melder verplicht is op grond van enig wettelijk voorschrift in het kader van onderzoek door een bevoegde autoriteit of een gerechtelijke procedure, dan wordt de melder daarvan vooraf in kennis gesteld met schriftelijke opgaaf van redenen. Behalve als dit het onderzoek of de gerechtelijke procedure in gevaar zou kunnen brengen.
6. De identiteit van de adviseur van de melder en van betrokken derden is ook vertrouwelijk. Deze wordt niet bekend gemaakt zonder uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van de melder respectievelijk de adviseur of degene die de melder bijstaat of de betrokken derden.

Artikel 7: Bescherming van de melder en betrokken derden tegen benadeling

1. Matchis zorgt ervoor dat de melder bij zijn werk op geen enkele wijze nadelige gevolgen ondervindt van de melding.
2. De melder mag tijdens en na de behandeling van een melding van een vermoeden van een misstand en/of van informatie over een inbreuk op het Unierecht niet worden benadeeld, onder de voorwaarde dat hij de melding naar behoren heeft gedaan en bij de melding redelijke gronden had om aan te nemen dat de gemelde informatie over een inbreuk op het Unierecht en/of over het vermoeden van een misstand op het moment van de melding juist was.
3. De melder mag tijdens en na openbaarmaking van een vermoeden van een misstand en/of van informatie over een inbreuk op het Unierecht niet worden benadeeld, onder de voorwaarde dat:
 - a. hij bij de openbaarmaking redelijke gronden had om aan te nemen dat de gemelde informatie over een inbreuk op het Unierecht en/of over het vermoeden van een misstand op het moment van de openbaarmaking juist was; en
 - b. hij voorafgaand aan de openbaarmaking een interne en externe melding heeft gedaan of direct een externe melding heeft gedaan als bedoeld in deze regeling, en hij op basis van de informatie die hij heeft gekregen over de beoordeling en/of opvolging van de melding redelijke gronden heeft om aan te nemen dat het onderzoek onvoldoende voortgang heeft; of
 - c. hij redelijke gronden heeft om aan te nemen dat:
 - i. de misstand of inbreuk op het Unierecht een dreigend of reëel gevaar kan zijn voor het algemeen belang; of
 - ii. een risico bestaat op benadeling bij melding aan een bevoegde autoriteit of een andere bevoegde instantie; of
 - iii. het niet waarschijnlijk is dat de misstand of inbreuk op het Unierecht doeltreffend wordt verholpen.

4. Onder benadeling wordt in ieder geval verstaan het nemen van een voor de melder nadelige maatregel, zoals:
 - a. het niet aanbieden, het beëindigen of het niet verlengen van de overeenkomst;
 - b. het niet omzetten van een arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd in een arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd;
 - c. het opleggen van een disciplinaire maatregel of sanctie;
 - d. de eenzijdige wijziging van de functie, standplaats of andere arbeidsvoorwaarden;
 - e. het onthouden van salarisverhoging, incidentele beloning of andere vergoedingen;
 - f. het onthouden van promotiekansen; of
 - g. het afwijzen van een verlof- of vakantieaanvraag.
5. Indien Matchis jegens de melder binnen afzienbare tijd na het doen van een melding overgaat tot het nemen van een benadelende maatregel als bedoeld in lid 4, motiveert hij waarom hij deze maatregel nodig acht en waarom deze maatregel geen verband houdt met het te goeder trouw en naar behoren melden van een vermoeden van een misstand of onregelmatigheid.
6. Matchis spreekt personen die zich schuldig maken aan benadeling van de melder daarop aan en kan hen een waarschuwing, een disciplinaire maatregel of een sanctie opleggen.
7. Als de melder vindt dat er daadwerkelijk sprake is van benadeling, kan hij:
 - a. dat bespreken met de functionaris bij wie hij zijn melding gedaan heeft. De functionaris en de melder bespreken welke maatregelen genomen kunnen worden om benadeling tegen te gaan. Indien de melding heeft plaatsgevonden bij de vertrouwenspersoon, maakt de vertrouwenspersoon een verslag van deze bespreking en stuurt dit, na goedkeuring door de melder, naar de Directeur-Bestuurder respectievelijk de Voorzitter van de Raad van Toezicht; en/of
 - b. de werkgever verzoeken om onderzoek te doen naar de wijze waarop er met hem wordt omgegaan; en/of
 - c. hierover advies inwinnen bij de Afdeling advies van het Huis voor Klokkeluiders; en/of
 - d. een bejegeningsonderzoek aanvragen bij de Afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkeluiders.
8. Hetgeen in dit artikel is bepaald, geldt ook voor een betrokken derde.

Artikel 8: Slotbepalingen

1. Deze regeling treedt in werking op 9 augustus 2022
2. Deze regeling is intern geregistreerd en bekend gemaakt en gepubliceerd op www.matchis.nl.
3. Vanaf het moment van inwerkingtreding is:

Drs. Jan-Maarten Wieringa

Wilhelminapark 17

2342AD Oegstgeest

email: jm@wieringavindt.nl

Tel.: 06-55811266

als vertrouwenspersoon ten behoeve van deze regeling benoemd.

Toelichting bij de Klokkenluidersregeling Matchis

Wat is klokkenluiden?

Een klokkenluider stelt misstanden in een bedrijf of organisatie aan de kaak. Een klokkenluider kan bij de overheid hulp krijgen bij het melden van een misstand. Het Huis voor klokkenluiders richt zich daarmee op alle werkenden in Nederland, zowel binnen de overheid als het bedrijfsleven.

De klokkenluider heeft nadrukkelijk de bedoeling de noodklok te luiden om de gemeenschap te waarschuwen voor een specifieke, acute of dreigende misstand die het maatschappelijk belang raakt. Voorbeelden zijn illegaal handelen, misstanden of onrecht binnen de bestaande machtssystemen.

Vertrouwenspersoon

Melden via de vertrouwenspersoon kan ertoe bijdragen dat de melding (op de juiste wijze) wordt gedaan. De onafhankelijke vertrouwenspersoon kan, naast het registreren en doorgeleiden van de melding, eventueel optreden als procesbewaker en kan een belangrijke raadgever zijn voor de melder. Zo kan de vertrouwenspersoon de melder behoeden voor procedurele fouten, samen met de melder de ernst van de melding beoordelen en de melder eventueel doorverwijzen naar andere instanties. De vertrouwenspersoon kan hierdoor een belangrijke bijdrage leveren aan de doelstelling van de regeling, dat een veilig klimaat wordt geschapen waarin meldingen van een vermoeden van een misstand gewaardeerd worden. Voor de goede orde wordt aangegeven dat de vertrouwenspersoon niet zelf de melding doet, niet zelf klachten behandelt, geen oordelen velt, geen uitspraken doet en geen sancties kan opleggen.

Adviseur

Met een adviseur doelt deze regeling op een persoon die uit hoofde van zijn functie geheimhouding is verschuldigd, zoals een advocaat. Deze adviseur kan de melder adviseren over de passende weg voor de melding. Bovendien kan de adviseur hem/haar wijzen op eventuele risico's. De hier bedoelde adviseur heeft uit hoofde van zijn functie een geheimhoudingsplicht. We wijzen erop dat de melder die de door hem/haar vermoede onregelmatigheid of misstand in goed vertrouwen voorlegt aan iemand zonder beroeps- of ambtsgeheim, die de misstand vervolgens in de publiciteit brengt, er rekening mee dient te houden dat hem/haar dat kan worden aangerekend. Als Matchis ervoor kiest een ruimere omschrijving voor adviseur te hanteren dan de groep met een beroeps- of ambtsgeheim, dan is het raadzaam een geheimhoudingsplicht ter zake van het gemelde voor te schrijven.

Afdeling advies van het Huis voor Klokkenluiders

Met de invoering van de Wet Huis voor Klokkenluiders is het voor de melder mogelijk om informatie, advies of ondersteuning bij de afdeling advies van het Huis van Klokkenluiders te vragen over de te ondernemen stappen inzake het vermoeden van een misstand. Daarnaast geeft deze afdeling algemene voorlichting over het omgaan met een vermoeden van een misstand. Ook kan deze afdeling verwijzen naar bestuursorganen of diensten die zijn belast met de opsporing van strafbare feiten of op de naleving van wettelijke voorschriften.

Kenmerkend voor de wetgeving is de mogelijkheid tot een externe melding van redelijke vermoedens van illegale of immorele praktijken die plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van Matchis en waarbij een groot maatschappelijk belang in het geding is, aan personen of organisaties die daartegen effectief in kunnen grijpen.

Een externe melding is gerechtvaardigd als er van een zodanig zwaarwegend maatschappelijk belang sprake is, dat het belang van Matchis bij geheimhouding daarvoor moet wijken. Het klokkenluiden kan echter grote gevolgen hebben. Matchis kan in diskrediet worden gebracht en schade leiden. Deels is schade vaak niet te voorkomen, wel kan onnodige schade voorkomen worden. Daarom dient externe melding van het vermoeden van een misstand plaats te vinden aan die externe persoon of organisatie die daarvoor naar redelijk oordeel het meest in aanmerking komt. Dit zijn primair organisaties als de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd, de Arbeidsinspectie of het Openbaar Ministerie. Daarbij houdt de melder enerzijds rekening met de effectiviteit waarmee die externe derde kan ingrijpen en anderzijds het belang van Matchis bij een zo gering mogelijke schade als gevolg van dat ingrijpen. Van de melder wordt met andere woorden verwacht dat hij proportioneel handelt.

Afdeling onderzoek van het Huis van Klokkenluiders

Met de invoering van de Wet Huis voor Klokkenluiders is een Afdeling onderzoek van het Huis van Klokkenluiders ingesteld. Die ontvangt en beoordeelt ook externe meldingen. De externe melding bij een Afdeling onderzoek dient te worden gedaan door middel van een verzoekschrift en dient aan een aantal wettelijke vereisten te worden voldaan.

Bevoegde autoriteit

De definitie van bevoegde autoriteit volgt uit artikel 5 onder 14 van de Richtlijn. Een bevoegde autoriteit is een autoriteit die op grond van de wet is aangewezen voor het ontvangen en behandelen van meldingen van informatie over inbreuken op het Unierecht. In het wetsvoorstel worden de volgende bevoegde autoriteiten genoemd:

1. de Autoriteit Consument en Markt (ACM);
2. de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
3. de Autoriteit Persoonsgegevens (AP);
4. De Nederlandsche Bank N.V. (DNB);
5. Het Huis voor Klokkenluiders (zie hierna voor een korte toelichting);
6. de Inspectie gezondheidszorg en jeugd;
7. de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa);
8. de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS). Ook de afdeling onderzoek van het Huis voor Klokkenluiders is een bevoegde autoriteit. Niet alleen voor het onderzoek van vermoedens van een misstand, maar ook om meldingen over inbreuken op het Unierecht in behandeling te nemen waarvoor geen andere autoriteit bevoegd is. Bij algemene maatregel van bestuur of ministeriële regeling kunnen nog andere bevoegde autoriteiten aangewezen worden. Welke dat zijn is op dit moment nog niet bekend, maar in de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel wordt gesproken over de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit, de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) en de Inspectie SZW. Deze autoriteiten moeten ieder voor zich een meldpunt inrichten.

Let op: de Richtlijn bepaalt niet welke Nederlandse instanties een bevoegde autoriteit zijn. De Nederlandse wetgever moet die instanties nog aanwijzen. Het wetsvoorstel noemt de bevoegde autoriteiten, maar zo lang de wet niet in werking getreden is, zijn deze instanties formeel nog niet in functie als bevoegde autoriteit in de zin

van de Richtlijn. Het Huis voor Klokkenuiders heeft aangegeven dat de bevoegde autoriteiten conform de Richtlijn moeten handelen en verplicht zijn om meldpunten in te richten. Een melder kan dus al een externe melding van een misstand doen bij deze instanties.

Als voor de melder niet duidelijk is bij welke instantie hij zijn melding moet doen, dan kan hij daarover altijd advies inwinnen bij de afdeling advies van het Huis voor Klokkenuiders.

Inbreuk op het Unierecht

De definitie van inbreuk op het Unierecht vloeit voort uit artikel 2 lid 1 en artikel 5 van de Richtlijn. Een inbreuk op het Unierecht is een handeling of nalatigheid die onrechtmatig is en betrekking heeft op een van de volgende domeinen van het Unierecht:

- overheidsopdrachten;
- financiële diensten, producten en markten, voorkoming van witwassen van geld en terrorismefinanciering;
- productveiligheid en productconformiteit;
- veiligheid van het vervoer;
- bescherming van het milieu;
- stralingsbescherming en nucleaire veiligheid;
- veiligheid van levensmiddelen, diervoeders, diergezondheid en dierenwelzijn;
- volksgezondheid;
- consumentenbescherming;
- bescherming van de persoonlijke levenssfeer en persoonsgegevens en beveiliging van netwerk- en informatiesystemen;
- financiële belangen van de Unie als bedoeld in artikel 325 VWEU;
- inbreuken in verband met de interne markt als bedoeld in artikel 26, tweede lid, VWEU (vrij verkeer van goederen, personen, diensten en kapitaal) met inbegrip van inbreuken in verband met mededinging;
- staatssteun, vennootschapsbelasting of constructies die erop gericht zijn een belastingvoordeel te krijgen dat afbreuk doet aan de strekking of het doel van het toepasselijke vennootschapsbelastingrecht.

Als een richtlijn of verordening van de Europese Unie over één van de hiervoor genoemde gebieden geschonden wordt, dan is er sprake van een inbreuk op het Unierecht. Enkele voorbeelden:

- een werknemer van een organisatie die tot taak heeft om bloed af te nemen bij personen voor medisch onderzoek, ontdekt dat het bloed wordt afgenomen door personen die daarvoor niet opgeleid zijn en niet over de vereiste diploma's beschikken. Dit is een schending van Richtlijn 2002/98/EG.
- een sollicitant ontdekt dat zijn sollicitatiegegevens langer bewaard worden dan toegestaan is op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Verder geldt dat de inbreuk moet plaatsvinden in werkgerelateerde context. De melder moet dus in werkverband geconfronteerd worden met de inbreuk. Dat kan zijn omdat hij zelf werknemer is bij de organisatie, maar ook als hij via een andere partij bij de organisatie werkt of als zelfstandige.

Rechtsbescherming melder

De rechtsbescherming van de te goeder trouw handelende melder vormt de kern van deze regeling. Die bescherming houdt in dat deze melder op geen enkele wijze wegens de melding van een vermoeden van een misstand mag worden benadeeld in zijn of haar rechtspositie binnen Matchis. Anonieme melding dient zoveel mogelijk voorkomen te worden. Reden daarvoor is dat het niet mogelijk is de melder aldus aan te kunnen spreken en om nadere uitleg te vragen over de onregelmatigheid of misstand. Ook kan aan een anonieme melder geen rechtsbescherming worden geboden vanwege zijn anonimiteit. Deze rechtspositionele bescherming betekent overigens niet dat er geen arbeidsrechtelijke maatregelen meer kunnen worden getroffen ten aanzien van een melder. Dit mag alleen niet indien en voor zover een dergelijk besluit verband houdt met een melding van een redelijk vermoeden van een onregelmatigheid of misstand.